

داستان های بی کرانگی
(شرح حکایت های اسرار التوحید)

یزدانپناه عسکری

سازمان

سرشناسه: محمد بن منور، قرن ۶ ق.
عنوان قرارداد: اسرارالتوحید فی مقامات الشیخ ابی سعید. برگزیده. شرح
عنوان و نام پدیدآور: داستان‌های بی‌کرانگی: شرح حکایت‌های اسرارالتوحید/ یزدانپناه عسکری.
مشخصات نشر: کرمانشاه: سرانه، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری: ۹۶ ص.
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۶۸۸-۰۰-۹
وضعیت فهرست نویسی: فیبا
یادداشت: کتاب حاضر برگزیده و شرح "اسرارالتوحید" اثر محمدبن منور است.
عنوان دیگر: شرح حکایت اسرارالتوحید.
موضوع: ابوسعید ابوالخیر، ۳۵۷-۴۴۰ ق.
موضوع: محمدبن منور، قرن ۶ ق. اسرارالتوحید فی مقامات الشیخ ابی سعید -- نقد و تفسیر
موضوع: نثر فارسی -- قرن ۶ ق.
موضوع: Persian prose literature –12th century
موضوع: نثر فارسی -- قرن ۶ ق. -- تاریخ و نقد
موضوع: Persian prose literature –12th century --History and criticism
موضوع: تصوف
موضوع: Sufism
شناسه افزوده: عسکری، یزدانپناه، ۱۳۳۵-
شناسه افزوده: محمدبن منور، قرن ۶ ق. اسرارالتوحید فی مقامات الشیخ ابی سعید. شرح
رده بندی کنگره: BP۲۷۸/۸
رده بندی دیویی: ۲۹۷/۸۹۲۴
شماره کتابشناسی ملی: ۷۵۹۸۰۰۱
وضعیت رکورد: فیبا

انتشارات سرانه

Instagram: @nashresaraneh/1389

Telegram: @saranehpub

ناظر چاپ: مهرداد مرادی mehرداد_morady@yahoo.com

صفحه آرا: هستی مرادی

طراح جلد: فاطمه یزدانی‌فر

نوبت چاپ: اول

شمارگان: ۱۰۰۰

بها: ۵۰۰۰۰ تومان

بنام خدا

مقدمه

حکایات اسرارالتوحید از مأخذ اصلی عطار در تذکرة الاولیاء و جامی در نفحات الانس به شمار می‌رود. در این حکایات، بینشی جهانی و رابطه‌ای همه‌سویه با ذات باری تعالی و خالق وجود دارد.

مسئله وحدانیت و شرک به عنوان دو سر یک طیف نیست، که بعد مجبور شوی به دنبال وپروسِ شرکِ خفی در دل وحدانیت بگردی، بلکه مسئله خود مهم بینی و خود مهم بینی نداشتن است. و باید خود مهم بینی خفی را از میان خود مهم بینی نداشتن بیرون کشید. پیام این کتاب، به کمین خود مهم بینی خود، نشستن است. گویند ابلیس در بازارها می‌گردد و می‌گوید با مردمان، نگر تا منی نکنی و نگویید من و بنگرید تا چه آمد بر من از تکبر، دریافتن گفت ابلیس کافی است و نیازی به خواندن این کتاب نیست.

انجام این شرح به تناوب نسخه ژوکوفسکی خاورشناس که در پترزبورگ و نسخه تصحیح‌شده دکتر محمدرضا شفیعی کدکنی، که توسط انتشارات آگاه به چاپ رسیده، طلب نموده است. که شماره صفحات نسخه اخیر جهت بهره بیشتر علاقه‌مندان در ابتدای شرح هر حکایت در بین [قلاب] آمده است.

یزدانپناه عسکری

مقدمه ناشر

شیوه بیان داستان در اسرارالتوحید در صدر میراث ادبی زبان فارسی قرار دارد. و تاکنون به تحلیل محتوای داستان‌های عرفانی آن کمتر پرداخته شده و می‌شود گفت پرداخته نشده است. شرح معرفتی اغلب حکایات، سخنان و اشعار این کتاب، با تمرکز بر مسئله " منیت انسان " حاصل پژوهش جناب آقای یزدانپناه عسکری هست. که توفیق حاصل شد توسط نشر سرانه در دسترس همگان قرار گیرد.

ناشر

مهدی مرادی

فهرست مطالب

- باب اول - در ابتدا حالت شیخ ما ابوسعید بن ابی الخیر قدس الله روحه العزیز ۹
- باب دوم - در وَسَطِ حالتِ شیخ ما قَدَسَ اللهُ روحه العزیز ۲۱
- فصل اول - در حکایاتی که از کرامات شیخ ما قدس الله روحه العزیز مشهورست ۲۳
- فصل دوم از باب دوم - در حکایاتی که از ان فایده به حاصل آید و بعضی از حکایات مشایخ که از
برای فایده بر لفظ مبارک شیخ رفته است ۵۱
- حکایات و فواید ۶۹
- فصل سوم - در بعضی از فواید انفاس شیخ قدس الله روحه العزیز ۷۵
- ابیات - که برزفان شیخ ما قدس الله روحه العزیز رفته است ۸۳
- باب سوم - در وصیت‌های وی در وقت وفات ۹۳

باب اول

در ابتدا حالت شیخ ما ابوسعید بن ابی الخیر قدس الله روحه العزیز

شیخ ما گفت چون قرآن تمام بیاموختم، پدرم گفت : مبارک باد و ما را دعا گفت، و گفت این لفظ از ما یاد دار: لَانْ تَرُدُّ هَمَّتَكَ عَلَيَّ اللَّهُ طَرْفَةَ عَيْنٍ خَيْرٌ لَكَ مِمَّا طَلَعَتْهُ عَلَيْهِ الشَّمْسُ. می گوید که اگر طرفه العینی همت با حق داری ترا بهتر از آنک روی زمین ملک تو باشد. ما این فایده یاد گرفتیم.

[۱۸] [حتی لحظه ای هم تمرکز به سکوت درون از بین نمی رود و ذخیره می شود و حتی لحظه ای تمرکز بر حق تعالی جزء صیقل پیوند با حق محسوب می شود]

شیخ گفت قدس الله روحه العزیز، روزی ابوالقاسم بشر یاسین ما را گفت: یا ابا سعید جهد کن تا طمع از معاملات بیرون کنی کی اخلاص با طمع گرد نیاید، و عمل به طمع مزدوری بود و به اخلاص بندگی بود. پس گفت این خبر یاد گیر که رسول علیه و سلم گفت: خداوند تعالی شب معراج با ما گفت: یا مُحَمَّدُ مَا يَتَقَرَّبُ الْمُتَقَرَّبُونَ إِلَى بَمِثْلِ آدَاءِ مَا افْتَرَضْتُ عَلَيْهِمْ وَلَا يَزَالُ يَتَقَرَّبُ إِلَى الْمَعْبُدِ بِالنَّوَافِلِ حَتَّى أَحْبَبَهُ فَإِذَا أَحْبَبْتَهُ كُنْتُ لَهُ سَمْعًا وَبَصَرًا وَيَدًا وَمُؤَيِّدًا فَبِي يَسْمَعُ وَبِي يُبْصِرُ وَبِي يَأْخُذُ. آنگاه گفت فریضه

کمال دوستی آمد ز دوست بی طمعی

چه قیمت آرد آن چیز کش بها باشد

عطا دهنده ترا بهتر از عطا به یقین

عطا چه باشد چون عین کیمیا باشد

[۱۹] [جهد کن تا طمع از معامله بیرون کنی یعنی انجام عمل بدون انتظار داشتن پاداش و تشویق دیگران و کارایی و کفایت خود را نشان دادن یعنی برای انجام عمل تمام نکات ضعف و قوت را ارزیابی می کنی اما هدف از این ارزیابی بی عیب و نقص عمل کردن است نه انتظار پاداش و نتیجه بعد عمل انجام داده شده و سالک خود را رها می کند چون نمی داند چه در انتظار است و این یعنی "توکل" است. و ترجمه حدیث فوق: "ای محمد! تقرب جویندگان به من به هیچ چیز بهتر از ادای آنچه برایشان فریضه داشته ام تقرب نجویند و بنده من چندان از رهگذر نوافل تقرب می جوید تا او را دوست بدارم و چون او را دوست بدارم شنوایی و بینایی و دست او و یاور او خواهم بود چندان که به من می شنود و به من می بیند و به من می گیرد. که بسیار زیباست و یکی از وعده های اقتدار به سالک و فرد بی عیب و نقص است. و این دویستی می گوید باید به سمت تجرید حرکت کرد، چون وقتی خود عطا دهنده، مقام ذات و سرچشمه فیوضات و الله متعال، را به عنوان پشتیبان داری، بهتر از هدایا و عطا های اوست.]

مشایخ گفته اند: حَقِيقَةُ الْعِلْمِ مَا كُشِفَ عَلَى السَّرَائِرِ و ما نمی دانستیم آن روز که حقیقت را معنی چیست و کشف چه باشد، تا بعد از شصت سال حق سبحانه و تعالی حقیقت آن سخن ما را معلوم گردانید و روشن کرد.

[۲۰] [حقیقت علم که چیزی نیست، حقیقت دنیا و انسان و عالم نیز حتی از طریق این نوع نگرش امروزی و خطی و منطقی کشف نخواهد شد یعنی علم جزء کوچکی